

Duodama Eiga Rezoliucijai 231

WASHINGTON, D. C. — Kersteno rezoliucija — House Resolution 231 — bus idėta į Atstovų buto darbotvarkę.

Tai pasakė kongresmanui Kerstenui pats Committee on Rules pirmininkas, atst. Leon E. Allen, iš Galena, Ill., susitikęs su juo šeštadienio vakarą prezidentiniame pobūvy, kuris buvo surengtas Eisenhowerio nominavimo metinėms sukaktuveoms paminėti.

Pats komiteto pirmininkas Allen priėjo prie Kersteno ir pasakė jam, kad Atstovų Buto "spykeris" Martin su juo kalbėjo ir prašė nedelsiant paduoti rezoliuciją Atstovų butui nubalsuoti. Allen pareiškė, kad jo komitetas tuojau tai padarys ir įtrauks rezoliuciją į "agendą" (darbotvarkę).

Atstovų bute nemanoma, kad kas nors priešintusi rezoliucijos priėmimui. Demokratų atstovai Kongrese žadėjo paremti ją 100 nušimčių.

Taigi H. Res. 231 gali būti printa dar šią savaitę.

ALT Akcija Pasisekė

Svarbiausias dalykas buvo tas, kad Kersteno rezoliucija neužkliūtų Taisyklių komitete (Committee on Rules), kuris sprendžia, kokie sumanymai ir kokia eile turi būti pateikiami Atstovų buto pilnates svarstymui. Komitetas susideda iš 12 narių — 8 respublikonų ir 4 demokratų.

Kad rezoliucija būtų greičiau išimta iš šio komiteto, Amerikos Lietuvių Tarybos pareigūnai du kartu keliavo į Washingtoną — birželio ir liepos mėnesių pradžioje. Jiems pasisekė pasiekti JAV Kongreso vadus ir gauti jų pritarimą.

Pereitą ketvirtadienį spykeris Joseph Martin, priėmęs lietuvių delegaciją savo ofise Atstovų bute, pridėjo jai pasikalbėti su Taisyklių komiteto pirmininku ir jį paskatinti tuojau duoti eigą rezoliucijai.

Jis savo žodį ištesėjo, kaip matyt iš Allen'o pareiškimo Kerstenui.

Parapijų Skaičius Lietuvoje Vis Mažėja

Paskutiniu laiku iš Lietuvos gautos žinios patvirtina, kad vyskupas K. Palta rokas vis dar tebegyvena Vilniuje. Savo dispozicijoje jis turįs 107 kunigus, kurie aprūpina parapines bažnyčias. Šiais metais buvo išventinti 4 nauji kunigai, priklausą Vilniaus ir Panevėžio vyskupijoms. Iš visko atrodo, kad parapijų ir kunigų skaičius sumažėjęs apie 70 procentų. Vienuolai yra išblaškę. Dar laisvi likę kunigai vienuoliai dirba atskirose parapijose. Turima žinių, kad kai kuriuose Vilniaus vyskupijos didesniuose miestuose veikia valdžios paskirti bažnyčių administratoriai.

Siemet Sen. Trakuose mirė kun. Liudvikas Kliukas.

Italijos Naujas Kabinetas

ROMA. — Alcide De Gasperi, einantis Italijos premiero pareigas pranešė, kad sudarė naują kabinetą vadovauti Italijos koalicijos vyriausybei. Alcide De Gasperi, 72 metų krikščionių demokratų vadas, sakė, kad jis įteikė naujo kabineto narių vardus prezidentui Luigi Einaudi.

Nr. 28

WORCESTER, MASS., Liepos (July) 18, 1953

Vol. XXXVI

Rusijoje Prasidėjo Vidaus Skerdynės

BERLYNAS. — Maskvoje trečiojo valdomosios viršūnės nario premiero Berija likvidavimas pradžia daugiau komunistų vadų pašalinimo. Berijos remėjai be abejonės seka prie pašalinimo. Jau pašalinti Ivan Usenko, Estonijos Teisingumo ministras; Vladimir G. Dekanozov, Georgijos respublikos vidaus ministras. Max Fechner, Rytinės Vokietijos Teisingumo ministras. Fechner buvo pirmas vyriausybės narys Rytinėje Vokietijoje prašalintas po įvykių sukilmų prieš mėnesį. Jo vieton paskirta Hilde Benjamin, žinoma kaip žiauri inkvizitorė, kuri be pasigailėjimo nutiesia tuos kurie priešinasi komunistams. Sovietų zonoje ji vadinama "Raudonoji Hilda."

Berija ilgus metus buvo Stalino antra — pati kruviniausia-

ji ranka skerdusi žmones be jokio pasigailėjimo ir be žmoniškumo. Milijonai Rusijos ir kitų jos okupuotų kraštų žmonių Berijos egzekucija neteko gyvybės. Spėjama, kad ir Stalinas yra Berijos su Malenkovo auka. Spėjama, kad Stalinas sumanė likviduoti Beriją, bandydamas paslėpti nuo istorijos savo kruviniuosius darbus. Šis nelaukė savo pirmtakų — Jagodos ir Jezovo likimo ir Stalina nudobė kovo 5-tą dieną. Sovietuose visa valdžia laikosi teroro priemonėmis, valdžios viršūnėse išsilaukoma tikrai žudant savo konkurentus. Berija Malenkova iškėlė, tikėjosi kad jam bus dėkingas, bet susilaukė to paties likimo. Berija buvo apkaltintas kaip "imperialistų agentas ir jų samdinyš, tyčia trukdęs valdžios kolchozine programą,

vykdęs sabotazą, kurstęs tautų neapykantą, bandęs gražinti Rusiją į kapitalizmą ir esąs liaudies priešas. Berija todėl buvo pašalintas iš premiero padėties ir kalėjimą ir atidotas teismui.

J. A. Valstybių atstovas Maskvoje sugrįžo jau į Washingtoną, kad informuoti prezidentą Eisenhower apie skerdynes.

Ne tik vidury Rusijoje neramu, bet ir pradėjo sukilt žmonės, už geležinės uždangos, nes negali ilgiau kentėti iš bado. Amerika, norėdama padėti rytinės Vokietijos žmonėms, kurie pereitą mėnesį sukėlė revoliuciją, siunčia maisto, vertės 15 milijonų dolerių. Maskva uždraudė Berlynui tą pagalbą priimti, bet Amerika atras būdų, kaip žmonėms perduoti.

Berlyno Skerdynės — Naujas Išpėjimas

Prezid. Eisenhoweris dar kartą pabrėžė, kad sovietinis režimas okupuotose kraštuose laikosi tik smurto. Tai parodė kad ir paskutiniai kruvini įvykiai Berlyne, kur į organizuotą Rytų Berlyno darbininkų reikalavimą laisvės ir duonos buvo atsakyta okupantų šarvuotųjų salvėmis. Rezultatas — 16 užmuštų ir daugybė sužeistų, nekaltant jau apie dar didesni skaičių lengviau nukentėjusių. Kad nepasikartotų panašios tūkstantinių minių demonstracijos, bolševikai ir ryt. Berlyną "tvarkos palaikyti" pasiuntė 12,000 šarvuotųjų dalinių. Laisvės, gerovės ir teisingumo reikalaujantiems Rytų Berlyno ir Rytinės Vokietijos gyventojams savo solidarumą pareiškė ne tik Berlyno senatas, bet ir įvairios vokiečių partijos, organizacijos, gyventojai.

Amerikoj žinia apie laisvės demonstracijas Berlyne buvo sutikta kaip pati sensacingiausia po Stalino mirties. Prancūzų "Le Monde" jas laiko tikra neapykantos Sovietams ekspozicija. Kai kurie kiti pasauliniai spaudos organai reiškia nuomonę, kad dabar Sovietai, bijodami, jog Berlyno pavyzdys neišsiplėstų į visus jų okupuotus kraštus, bus Vakarams jau nuolaidesni. Tuo tarpu ryt. Berlyne pradėta ieškoti "kaltininkų", kuriems prikišama, kad jie "sukurstę ramius Rytinės zonos gyventojus" ir net "prievarta pagrobę" Rytų zonos min. pirm. pav. Nuschkę, kurį "jėga nustūmę automobiliu į vak. sektorių." Suimta 11 tariamų "provokatorių" iš vak. Ber-

DIDELĖS KOVOS CENTRALINIAME KOREJOS FRONTE

TOKYO. — Keturiasdešimtispenki tūkstančiai alijantų kareivių paremtų bombėšiu ore, ir tankais ir artilerija ant žemės puolė komunistus, prie centralinio Korėjos fronto, didžiausiame Jungtinių Tautų puolime bėgy dviejų metų. Trys pilnos divizijos dalyvavo didelėje Jungtinių Tautų pastangoje, nustūmė komunistus atgal nuo trijų mylių plyšio alijantų linijoje prie 20 mylių sektoriaus.

Milžiniškas puolimas prasidėjo rytui auštant ir su dideliu trenksmu ėjo pirmyn. Nuo pat pradžių, alijantai turėjo laimėjimus, kada pėstininkai nusistūmė link komunistų, į pietus nuo Kumsong ir 355 Laivyno ir Oro Jėgos bombėšiai metė ugnį ant kiniečių jėgų.

Generolas Mark W. Clark, aukščiausias J. T. vadas atvyko į aerodromą arti Seoul konfe-

rencijom su gen. Maxwell Taylor ir aplankyti Pietų Korėjos sektorių. Jis sakė, kad J. Tautos rytiniame centraliniame fronte laikosi stipriai.

Didelis alijantų puolimas centraliniame fronte buvo Jungtinių Tautų atsakymas į didelį komunistų stumimą per kelias paskutines dienas, kada beveik 100,000 komunistų kareivių prasiveržė pirmyn centraliniuose ir vakariniuose frontuose, išmušdami skyles alijantų apsiginimo linijoj Didelis alijantų puolimas buvo vadovaujant generolui Taylor.

Eden Sveiksta

Newport, R. I. — Britų Užsienio Sekretorius Anthony Eden bbaigia sveikti po operacijos ir liepos 25-tą iš Bostono lėktuvu grįž į Londoną.

dyti komunistų ir 1870 sužeisti. Gen. Wilhelm Zaisser, Rytų Vokietijos ministras valstybės apsaugai, užvirtinęs šiuos skaičius.

Taegliche Rundschau, Sovietų Kontrolės Komistijos organas, sakė, kad vyriausybės priešai bandė susprogdyti tiltus ir kanalus ir bandė kitokius teroro planus įvykdyti, bet tik vyriausybės nuolatinis budėjimas sustabdė. Laikraštis sakė, kad gangsterių gaujos vis darosi narsesnės ir pavojingesnės.

Drebėjo Iš Baimės

LONDON. — John Christie, kurs papildė šešias baises žmogžudystes, tarp kurių ir savo žmoną, drebėjo iš baimės, kada atėjo laikas jam mirti. Pentonville kalėjimo sargai turėjo jį laikyti už rankų iš abiejų šonų platformos, kur buvo pakartas. Christie buvo vienas iš keisčiausių kriminalistų Anglijos istorijoj. Nužudęs savo aukas, jisai laikė jas arti savęs, paslėpęs savo darže, sklepe ir sienose. Jisai mokėjo kaip moteres prisivilioti ir jam buvo lengva jas užsidaryti savo namuose, kuriuos dabar vadina "mirties namai."

Netrukus Patieks JV Kongresui Balsuoti Pasiūlymą Išaiškinti Lietuvos Užgrobimo Aplinkybes

ALTo vadams, naujai atsilankius sositinėje, pažadėtą dalyką praveisti dar šioj sesijoje.

WASHINGTONAS, D. C. — ALTo Vykdomoji Taryba, turėdama galvoj artėjančią Kongreso sesijos pabaigą, ir žinodama, kokią daugybę darbų dar laukia Kongrese, buvo atvykusi į Washingtoną paskubinti Kersteno rezoliucijos 231 pravedimo eigą.

Naujojo atsilankymo pastangas tenka laikyti visiškai pasisekusias.

ALTo delegaciją sudarė: Vykdomosios Tarybos pirmininkas L. Šimutis, sekretorius Dr. P. Grigaitis, išdininkas M. Vaidyla. Ketvirtą Tarybos narį, A. Olį, sutrukdė tarnybinės pareigos Chicagoj. Prie delegacijos be to prisidėjo: ALTo Informacijos įstaigos direktorė New Yorke M. Kižytė, Tarybos narys W. Kvetkas iš Pėnnsyvanijos ir A. Rudys, Illinois lietuvių prekybos rūmų prezidentas.

Pas Atstovų rūmų pirmininką

Svarbiausias asmuo, nuo kurio pareina davimas eigos įteiktai Kersteno rezoliucijai, yra Atstovų rūmų pirmininkas Joseph Martin, in Atvykusiems ALTo vadams Martin pažadėjo savo paramą kalbamai rezoliucijai, paprašant Taisyklių komitetą (Committee on Rules), kad jis rezoliuciją tuojau įtrauktų į Atstovų rūmų darbotvarkę ir patiektų jį balsavimui.

Šitoks Atstovų rūmų pirmininko pareiškimas užtikrina, kad rezoliucija bus balsuojama, ir priimta artimiausioj ateity, gal būt jau kitos savaitės pradžioj.

Kersteno rezoliucija

House Resolution 231, kurios autorius yra Kongreso narys Charles G. Kersten iš Milwaukee, siūlo Kongresui sudaryti

specialią komisiją, kuri ištirtų apgaulingus liaudies seimo rinkimus Lietuvoj, Latvijoje ir Estijoje 1940 metais, o taip pat kitus faktus ir aplinkybes, kuriomis sovietai pagrobė šias nepriklausomas Pabaltijo tautas.

Sumanomas iškėlė ALTAs

Mintį atst. Kerstenui iškelti Pabaltijo valstybių užgrobimo klausimą iškėlė ALTo Vykdomoji Taryba. Atst. Kersten šiam ALTo sumanymui pritarė ir gegužės 7 d. jis įteikė tokio turinio rezoliuciją Kongresui.

Rezoliucija, pagal Kongreso tvarką, atsidūrė Taisyklių komitete, kurie sprendžia, kada ir kokius pasiūlymus patiekti svarstyti Atstovų rūmų visuotiniame susirinkimui.

Pirmas atsilankymas birželio m.

Kad šis komitetas duotų rezoliucijai kiek galint greičiau eigą, ALTo Vykdomojo Komiteto nariai jau birželio mėnesį lankėsi sositinėj. Jie, kartu su rezoliucijos autorium Kersten atsilankė Valstybės departamente, prašydami paramos Pabaltijo rezoliucijai. Šį reikalą apsvarstė ir su visa eile atsakingųjų Kongreso narių, kaip Taisyklių komiteto pirmininku Allan. Atstovų rūmų pirmininkų Martin, pačiu svarbiausiu asmeniu Kongrese.

Rezoliuciją remia ir prezidentas

Jau ir tada ALT delegacija grįžusi iš Washingtono, galėjo pranešti gerus savo pastangų vaisius, išgavus rezoliucijai paramą iš Valstybės departamentto ir vadovaujančių kongresmanų.

Už Kersteno rezoliucijos priėmimą pasisakė ir pats JAV prezidentas Eisenhoweris, išdėstydamas laiške atstovui Kersten savo pageidavimą, kad galiausiai ir amerikiečiai sužinotų, kodėl jų vyriausybė nepripažįsta Pabaltijo valstybių okupacijos. (tęsa ant 6-to pusl.)

AMERIKOS LIETUVIO VASARINIS

PIKNIKAS

RENGIAMAS LIETUVISKOS SPAUDOS PALAIKYMUI

— Ivyks —

SEKMADIENI, LIEPOS (July) 19, 1953

Tuojaus Po Pietų

Maironio Parke, Shrewsbury

VAIKUČIŲ KONTESTAS
BUS DAINŲ, KALBŲ, MUZIKOS GERIMŲ
ir UŽKANDŽIŲ

Visi Worcesterio ir apylinkės Lietuviai nuosirdžiai kviečiami atsilankyti į savo lietuviškos spaudos pikniką. Pasigėrėsite programa, praleisite naudingai laiką gražioje vietoje, prie Quinsigamond ežero.

RENĖJAI

LIETUVIAI AMERIKOJE ir PASAULYJE

Lietuvos Konsulatui New Yorke Trisdešimt Metų

Lietuvos Konsulatui
New Yorke
Trisdešimt Metų

1923 metų liepos mėnesio 16 dieną New Yorke pradėjo veikti pirmasis Lietuvos konsulatas Jungt. Amerikos Valstybėse.

Naujai atidarytai įstaigai, įsikūrusiai 38 Park Row, žemutinėje New Yorko miesto dalyje, vadovauti, konsultarinio agento titulu, Lietuvos Užsienių Reikalų Ministerio pareigas einas Petras Klimas paskyrė Julijū J. Bielskį, buvusį Lietuvos Finansų Ministerijos įgaliotinį Amerikoje. Tam paskyrimui laikinas sutikimas iš JAV Valstybės Departamento buvo gautas 1923 metų liepos 12 dieną.

1924 metų sausio m. 11 dienos Prezidento Aleksandro Stulginskio raštu, Julius J. Bielskis buvo paskirtas tikruoju Lietuvos Konsulu New Yorke. JAV Prezidentas Calvin Coolidge p. Bielskį Lietuvos Konsulu pripažino savo 1924 m. vasario 9 dienos raštu.

Julius J. Bielskis, dabartinis Lietuvos garbės konsulas Los Angeles, Californijoje, iš Lietuvos valstybės tarnybos išėjo 1926 m. lapkričio mėnesyje, ir šiuo metu vadovauja apdraudus įstaigai Los Angeles mieste.

1926 m. konsulatas New Yorke pakeltas į Generalinį Konsulatą ir jo pirmuoju Generaliniu Konsulu nuo tų metų lapkričio mėnesio paskirtas Henrikas Rabinavičius. Pasiuntinybės Vašingtone sekretorius. Jis ėjo tas pareigas iki 1927 metų rugpjūčio 1 d.

Trečiuoju įstaigos viršininku, nuo 1928 metų vasario 1 dienos buvo Gene-

PHILADELPHIA PA.

Ižymus Svetys

Šeštadieny, birželio 20, Philadelphiajū atvažiavo ižymus naujakuris, Steponas Lavickas, ilgus metus buvęs mokytoju, pas savo dukrą, poniją Ireną Karalienę pasisvečiuoti. Kurioji tai savu džentelmoniškumu ir nepaprasta grožia, o ir dideliu sugebėjimu mokyti šokti, čia žavėja ne tik vien savuosius lietuvius, bet ir kitataučius.

Vietinis taip vadinamų — karpatorusų — (Vengrijos gudu) savaitraštis: "Pravda" laidoje 17-to birž turėjo savyje atvaizdas Antano Oliaus, Stasio Lozoraičio ir Adlai Stevensonso kartu su straipsniuku ir eilėmis apie knygutę antgalviu: "Antanas A. Olis", kurią parašė ir išleido Juozas Bačiūnas iš Tabor Farmos.

Zinių Skelbėjas

ralinis Konsulas Povilas Žadeikis, iki tol buvęs Lietuvos Konsulas Čikagoje, o dabar Lietuvos Nepaprastas Pasiuntinys ir Įgaliotas Ministras Jungtinėms Amerikos Valstybėms.

Jam, 1935 m. liepos 1 dieną persikėlus Vašingtone, naujuoju Generaliniu Konsulu New Yorke buvo paskirtas, pareigas perėmė 1936 metų rugsėjo 3 dieną, jas ir dabar tebeina, Jonas Budrys, buvęs Generalinis Konsulas Rytprūsiams. Jo padėjėjai šiuo metu yra vice-konsulas Vytautas Stašinskas, generalinio konsulo pavaduotojas, ir vice-konsulas Anicetas Simutis.

Generaliniams Konsulams besikeičiant ir iki naujai paskirtiems atvykstant, Generalinio Konsulo New Yorke pareigas ilgesniais laikotarpiais yra ėjęs vice-konsulas Petras Daužvardis, dabartinis Lietuvos Konsulas Čikagoje.

WASHINGTON, D. C.

Birželio 22 ir 23 d.d. Balfio pirmininkas Kan. Prof. J. B. Končius lankėsi Vašingtone pas įtakingus senatorius ir kongresmanus specialaus įstatymo reikalu. Pirmininkas kalbėjosi su biliaus S. 1917 autoriumi Sen. Watkins, senatoriais Hendrickson, Taft ir kitais, patiekdamas visą eilę duomenų dėl to biliaus reikalingumo.

Liepos 2 dieną Senato juridinė komisija imigracijos reikalams svarstys šį bilių ir tada paaiškės jo likimas. Nacionalinės grupės ir organizacijos stipriai remia

Bostonas Aukavo Viesulo Fondui

Boston, Mass. — Bostono mayorui John B. Hynes paskelbus liepos 2-trą kaipo "Viesulo Diena", krautuvėse, restoranuose, užėgose ir kitur buvo dėžutės aukų rinkimui žmonėms, kurie neteko namų ir viso uždirbto turto laike viesulos.

Centralinis Massachusetts Disaster Relief Komitetas, Inc. pranešė, kad jau iki ketvirtadienio priimta aukų už \$532,872.19. Iš šio fondo, jau išdalinta \$272,332.88 per įvairias organizacijas tiems, kurie nukentėjo nuo viesulo.

NEWARK, N. J.

Šiais metais birželio 29 d. sukako jau du metai, kaip iš Vokietijos, p. Boliaus Dubiečio garantijomis į Ameriką atvyko p.p. Morkūnai, gerai žinomu laivu Gen. Ballou į New Yorko uostą. Pirmoji apsigyvenimo vieta buvo ir esa Newark, N. J. Pirmąjį dolerį Morkūnai pradėjo kalt pas Wheeler - Crocker Co., kur taipgi nemažai naujajietuvių pradėjo pirmuosius dolerius kalt.

Šių dvieminių sukaktuvių proga, ponus Morkūnus pasveikint, jų namuose susirinko gražus būrelis jųjų prietelių, kurie palinkėjo Morkūnams sukraut gerą turta šioje "aukso šalyje." Už svečius pasakė kalbeles J. V. Valickas, B. Dubietis ir J. Glėbus.

Newarko ir apylinkės naujajietiviai yra gražiai įsikūrę, kaip turėdami savo namus įsigiję, didžiunoje, turi ir gražius automobilius įsigiję. Neseniai įsigijo gražias mašinas p.p. Šisai ir p. Kiaunė. Darbų Ne-

šį bilių, bet kai kurios amerikoniškos organizacijos yra priešingos ir dėl to pageidaujama, kad daugiau amerikoniškų organizacijų paremtų šį bilių.

Atstovų Rūmuose yra net 17 bilių įvairiais imigracijos įstatymų klausimais. Artimiausias Sen. Watkins bilių yra kongresmano Jacob K. Javits bilius.

Patirta, kad Maryland valstijos senatorius Butler, kuris yra labai įtakingas, nors anksčiau buvo priešingas šiam biliui, bet dėka prelado L. J. Mendelio paaiškinimų apie atvykusių tremtinių gerą vardą, pakeitė savo nuomenę ir žada remti šį bilių.

tetas, Inc. pranešė, kad jau iki ketvirtadienio priimta aukų už \$532,872.19. Iš šio fondo, jau išdalinta \$272,332.88 per įvairias organizacijas tiems, kurie nukentėjo nuo viesulo.

Soothe Itching, FIERY PILES

Don't let sore, fiery, painful, itching simple Piles drive you nearly crazy. In 15 minutes CHLORAZOL starts giving you wonderful cooling, soothing, temporary relaxing relief from pain, burning and itching or money back guaranteed. Genuine CHLORAZOL costs only \$1.00 at druggists.

wark apylinkėse yra pakanamai ir pasirinkimas nemažas, ir kadangi papuola daug viršlaikių padirbėt, todėl, algos pasidaro nemažos. Todėl, nevienas juokauja, kad į savaitę uždirba tiek, kiek beveik Lietuvoje ministras gaudavo per mėnesį. Džiugu, kad mūsų mieli lietuviai krauna doleriukus, kurie ateityje nevienam užtikrins laimingesnę senatvę. Lyda

GARDNER, MASS.

Švento Petro ir Povilo pašelpinės Vyrų draugijos 48 metinis piknikas įvyksta šio mėnesio, liepos (July) 25 ir 26 dienomis, 1953 m. Vieta — Lietuvių Bendrovės vasarnamis, W. Broadway, Gardner, Mass., prie gražaus ežero, kur galima pasimaudyti. Bus skanių namų gamintų valgių ir taipgi visokių gėrimų, tiems kurie mėgsta pasišokti bus ir muzika. Bus kitokių pamarginimų, ir laimėjimų, kurie norės pamėginti savo laimę. Nauji nariai galės prisirašyti į Šv. Petro ir Povilo draugiją. Tai pirmas toks parengimas įvykš šioj kolonijoj šiais metais. Užtai rengėjai kviečia visus iš toli ir arti atvykti į mūsų pikniką. Iš anksto užtikrinam visiems, kad turėsite gerą laiką. Tik nepamirškite pikniko dienos.

.P.P.D. Rengėjai

SO. BOSTON, MASS.

RADIO ŽINIOS

Liet. Radio Korp. milžiniškam piknike Father's Day, birželio (June) 21, 1953 met., Brockton Fair Grounds laimėjo dovanas: The following are the winners of the gifts at the Lithuanian Radio Picnic, June 21, at the Brockton Fair Grounds:

- 1 — 018848 stripinis from Stoughton; 2 — 015642 Katherine Tamochunas of So. Boston; 3 — 003959 H. Law of Brockton; 4 — 017067 Anita Lukas of Dorchester; 5 — 017896 Matty Lasaskas of Wilmington; 6 — 001407 Ed Masalsky of Dorchester; 7 — 024737 Linda Kupris of No. Woburn; 8 — 022351 Nellie Lenkauskas of Cambridge; 9 — 000120 Caroline McKenney of Lynn; 10 — 000817 D. Kruminis of So. Boston.

Ižangos Dovanos — Gate prizes — laimėjo: 1 — 024663; 2 — 024173; 3 — 024340; 4 — 024336

Sūrį laimėjo: num. 5942.

Tėvo ir Duktės kontestą laimėjo: Antanas Saporinis iš Dedham ir jo 3 mažytės dukrelės.

Nuoširdžiai dėkuojam visiems dalyvavusiems, ir visiems, kurie suteikė savo draugišką talką piknike, širdingai dėkuojame.

Steponas ir Valentina
Minkai

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ

KVIEČIA VISUS Į BENDRĄ LIETUVYBĖS DARBĄ PRIKLAUSYTI Susivienijime Lietuvių Amerikoje, tai susijungti su savo broliais ir sesėmis bendram lietuvybės išlaikymo darbai ir kovai už gražią Lietuvos ateitį.

LIETUVYBĖS SLA Vajus, prasidėjęs Vasario 16-tą, suteikia įstojimo į SLA lengvatas visiems naujai įstojantiems. Pasiūduokite šia proga.

APDRAUDA Susivienijime Lietuvių Amerikoje yra parankiausia, pigiausia ir tikriausia — sujungta su fraternalėmis naudomis. SLA apdrauda pagelbės Jums ir jūsų šeimai nelaimėje.

SLA VEIKLA ir jo tikslai bei praityje nuveikti darbai ir pasiekti nuopelnai aprašyti atskiruose leidiniuose, kuriuose gausit tuoju nemokamai, jei parašysite SLA Sekretoriui:

DR M. J. VINIKAS
307 W. 30TH STREET,
NEW YORK 1. N. Y.

Come To Beautiful HICKORY HILLS LAKE

LUNENBURG, MASS.

- Large wooded homesites
- Private lake for residents and guests
- Boating, swimming, fishing
- Summer camp financing
- Only 26 miles from Worcester
- Terms on lot purchases

Representatives on Property Daily "Til Dark

Call Lunenburg 330

TATASSIT BEACH

Lake Quinsigamond
Shrewsbury
Toboggan Chutes, Floats,
Diving Tower, Aerial Rides,
Water Slide, Children's Crib.
Take Lake Shore Bus to
Our Door

Nauji eidiniai

"Knygų Lentynos" Nr. 3-4 jau pasiūstas "Dirvos" spaustuvei. Į ją prof. V. Biržiška yra atsiuntęs straipsnį apie "Bibliografijos žinias". Š. m. balandžio mėn. suėjo lygiai 25 metais, kai pasirodė šio žurnalo pirmasis numeris, atspaudintas "Varpo" spaustuveje ir išleistas "Spaudos Fondo". Lietuviškosios Enciklopedijos pirmasis tomas numatomas išleisti dar šią vasarą. L. Enciklopedijos redakcija išsiuntinėjo kvietimus pateikti duomenų apie visokių rūšių draugijas, įstaigas, įmones, sambūrius, miestelius etc. Jau pradėta ruošti spaudai Enciklopedijos medžiaga. Z. Ivinskis baigia studiją apie vysk. Merk. Giedraitį. JAV-se "Zinomieji Lietuviai" bus išleisti pakeistu "Amerikos Lietuvių Vardyno" titulu. A. Krausas Anseralijoje rašo knygą apie Vydūną. J. Bačiūno pastangomis netrukus pasirodys A. Vanagaičio monografija, kurią redaguoja rašyt. Vyt. Alantas. Amerikoje įsteigtas Liet. Soc. Literatūros Fondas leidžia vieno žinomo lietuvių visuomenės veikėjo atsiminimus. Dr. Br. Kazlauskas parašęs vokiečių k. veikalą "Die Vernichtung des Reiches in Ost-Europa". "Tremties" leidykla jau siuntinėja atspausdintus J. Kudirkos raštus (originalią kūrą ir publicistiką).

ATHY

Webber & Gray Oil Company

FUEL and RANGE OIL
197 AUSTIN STREET
Tel. 2-9876 - Worcester, Mass.
305 BOSTON TURNPIKE
5-0235 Shrewsbury, Mass.

Winchester Insurance Agency

WHAT NEXT?
Earthquake Insurance
\$1.50 per \$1,000 for 3 years
On Dwellings
340 MAIN STREET
Room 713
Tel. 2-3709 - Worcester, Mass.

ENJOY UTMOST SHAVING EASE AND CONVENIENCE Gillette Super-Speed RAZOR

WITH BLUE BLADE
DISPENSER AND
STYRENE CASE
\$1.00

BACKACHE?

If you are bothered by Backache, Getting Up Nights (too frequent, burning or stinging urination), Pressure over Bladder, or strong cloudy urine, due to minor temporary Kidney and Bladder Irritation, for palliative relief ask your druggist about CYSTEX. Popular 25 years, 20 million packages used. Satisfaction or money back guaranteed. Ask druggist about CYSTEX today.

TOKYO, Japonija. — Kapitonas Manuel Fernandez (kairėje) ir kapitonas Joseph McConnell Jr., amerikiečiai, buvo pagerbti su medaliais ir sidabrinėmis žvaigždėmis. Juodu nušovė 30 rusų sprausminių lėktuvų šiaurinės Korėjos danguose.

**NOW! NEW FLOOR BEAUTY
IN YOUR HOME...**

Polishes any type of floor or floor covering in minutes. You simply guide it. Reaches into corners, close to walls. Has no-mar bumper guard. Scrubbing brushes, buffing bonnets and rug-cleaning attachments available for complete floor care. Come in... see it demonstrated.

**Shelland TWIN-BRUSH
ELECTRIC POLISHER
\$49.95**

Worcester County Electric Company
Part of New England Electric System

ONLY \$1.95 DOWN
\$2.91 A MONTH
FOR 18 MONTHS

AMERIKOS LIETUVIS

The American Lithuanian Weekly published every Saturday by
Josephine Leonaitė, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly Subscription: in U.S. \$3.00 in Foreign Countries \$4.00
Two Years Subscription \$5.00 Two Years Subscription \$6.00
One Half Year \$2.00 One Half Year \$2.50

Single Copies 10 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis. Išleista šeštadieniais leidžiama
Josephine Leonaitė, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė Prenumerata: S. V. \$3.00 Užsieniuose — Kanadoje — \$4.00
Dviem Metam \$5.00 Dviem Metam \$6.00
Pusė Metų \$2.00 Pusė Metų \$2.50

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata
turi būti apmokama iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post
Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879

V. M. Klausutis

Musų Dienų Ivykiai

Lietuvių Etnografinės Ribos Siaurimos
Lietuvos Neprietelių, Mūsų Pareiga Saugoti
Mūsų Tėvų Ir Prabočių Žemės Ribas.

SLAVAI ir vokiečiai per ilgus amžius siaurino mūsų tėvų ir prabočių žemės ribas imperialistinėmis agresijomis. Ir dabar maskoliai siaurina Lietuvos ribas imperializmo tikslais, jiems padeda mūsų tautos išgamas lietuviai komunistai. Kai mūsų tautos neprieteliai taip elgiasi lietuvius nesistebi, žino jų tikslą ir norą sunaikinti lietuvių tautą, pavergti lietuvius ir pasisavinti jų kraštą, bet kai lietuviškai kalbantieji siaurina mūsų prabočių ir tėvų žemės ribas, sąmoningas lietuvis stebiasi ir smerkia savo tautos žudintojus, Lietuvos ribų siaurintojus.

Ir tokių lietuvių praeityje buvo ir dabar yra, kurie pataikaudami savo durnoms idealogijoms ir Lietuvos grovikiams padeda siaurinti mūsų tėvų žemės ribas. Tokius lietuvius mes privalome ne tik pasmerkti, bet laikyti juos tautos išgamos, mūsų priešus.

Atsimenu anuos Lietuvos krizės metus — 1937 - 1938, kuomet Lenkijos imperialistai siekė priversti lietuvius atsisakyti Vilniaus ir trečdalią savo krašto pripažinimu lenkų pagrobto Lietuvos dalies Lenkijai. Kauno liet. dienraštis "Rytas" propagavo idėją lietuvių-lenkų santykių, aiškino, kad Vilnius sulenkėjęs, kad Lietuvai mažos reikšmės, o dėlto nebuvimas santykių tarp dvejų katalikiškųjų kraštų — Lietuvos ir Lenkijos keleriopai žalingas Lietuvai. "Rytas" smerkė Prez. Smetonos politiką remiančią Vilniaus krašto atvadavimą. Tai buvo aiškus pataikavimas "Ryto" Varšavos imperializmui, siaurimas Lietuvos ribų, rėmimas Varšavos ir Vatikano politikos lenkam pataikavusios.

Prieš arti porą metų atgal kuomet amerikiečiai lietuviai savo kritišku nusiteikimu smerkė VLIKO tulus vadus už neįsileidimą į VLIKą mažalietuvių atstovų, atsirado vienas VLIKO gynėjas, kuris Chicagos "Draugo" skiltyse rašė sakdamas, kad mažalietuviai išstautę, jų jungimas į VLIKą ir nepriklausomą Lietuvą naudoti nežada, tai buvo koks ten J. Kupronis, kuris siūlė mums atsisakyti Mažosios Lietuvos ir neatsižvelgti į reikalavimus įsileisti į VLIKą mažalietuvių atstovus. Taip galvojęs ir rašantis J. K., sužiniau ar nesužiniau atliko akta drąskymo lietuvių tautos ir siaurimo Lietuvos ribų.

Kas Siaurina Lietuvos Ribas, Skaldo Lietuvius,
Bus Mūsų Priešas.

Mes pasisakėme "AL" skiltyse pakartotinai, kas skaldo lietuvius, griaua jų vienybę, kas siaurina Lietuvos etnografines ribas, tas yra lietuvių tautos priešas; Mūsų pareiga priešą pažinti ir su juo kovoti, neleisti jam griauti lietuvių vienybę, skaldyti ir silpninti bei naikinti lietuvių tautą bei siaurinti lietuvių etnografines ribas. Dėlto mes kritiškai pasisakėme apie tulus VLIKO vadus pasipriešinusius įsileisti mažalietuvius į VLIKą. Dabar matydami tų VLIKO vadų persiorientavimą ir geguž. 4 - 5 dd. VLIKO visų narių vienbalsiai priėmimą mažalietuvių atstovų į VLIKą, gražinimą Rezistencijos atstovų į VLIKą, mes sveikiname VLIKO vadus siekiančius apjungimo visų lietuvių VLIKO atstovybėje ir per VLIKą siekiamą apjungimo laisvojo pasaulio lietuvių per kuriamas lietuviškas bendruomenes.

Mes reikišdami džiaugsmą VLIKO vadų parodymu sąmoningumo ir valstybingumo bei tautinio taurumo drįstame dabar pasisakyti, kad viso pasaulio lietuvių pasitikės VLIKO vadais ir remis jų veiksmus ir kovą už apjungimą visų lietuviškųjų kraštų išlaisvintoje Lietuvoje. Mes tikim, kad ateityje jokios pašalinės įtakos neveiks į juos siekiančius tautinės vienybės ir laisvės bei nepriklausomybės lietuvių tautai. Mes drįstame minties, kad VLIKE neatsiras minties skaldyti lietuvių ir skirtingas kategorijas. Dabar lietuviai visų tikių ir netikintieji galės būti bendradarbiai kovoje už mūsų senosios tėvynės Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, galės bendrai rūpintis apjungimu visų lietuviškųjų kraštų Lietuvos valstybėje.

Mes drįstame dasileisti minties, kad dabar VLIKas ir kiti mūsų politiniai ir diplomatiniai organai veiks bendrai. Ir jei VLIKas sugebės tautiniu ir politiniu atžvilgiu būti taurus ir taktingas, tada mes galėsime laukti užsienyje iš VLIKO egzulinės vyriausybės.

Taipgi, mes drįstame manyti, kad persiorientavęs VLIKas sugebės kovoti suvienytomis lietuviškomis jėgomis prieš visus mūsų tautos priešus ir Lietuvos ribų siaurintojus bei Lietuvos pavergėjus. Mes esame tikri, kad mažalietuviai įsijungę į VLIKą galės daug įnešti savo tautinių, kultūrinių ir politinių jėgų, kurių niekada jiems nestigo Mažoje Lietuvoje, kuri padėjo didžialietuvių vadams, a. a. dr. Basanavičiui ir dr. Kudirkai priekelti didžiąją Lietuvą iš letargo miego leidimu istorinės "Aušros" ir "Varpo" Tiltėje bei kartu su didžialietuviais kovojusiais išvadavime Klaipėdos.

Dabar lietuvis katalikas ir protestonas galės greta vienas kito dirbti ir bendrai rūpintis mūsų tautos išlaisvinimo reikalais. Mes sveikiname VLIKO vadus pasiekusius tautinės vienybės.

IŠ LIETUVIŲ SĄSKRIDŽIO
WASHINGTONE

Dr. Steponas Biežis

(tąsa iš pereinamo num.)

Meno paroda

Statler hotelio patalpose buvo suruošta įspūdinga meno kūrybių, daugiausia įvairių piešinių, vieša paroda. Jos vertybę ne man spręsti. Tai tegul atlieka žinovai. Tik norių pastebėti, kad ji buvo gausiai amerikiečių lankoma susidomėjimas ją nepaprastai didelis. Teko nugirsti iš daugelio, atrodančių su reikiamų nusimanymų, teigiamų pareiškimų ir šiltų įvertinimų. Mano supratimu ši meno paroda buvo viena iš svarbiųjų pažyby, atspindinčių lietuvių tautos aukštą kultūrinį lygį. Be jos būtų pasireiškusios stambi spraga.

Didingasai priimimas
Ir bankietas

Birželio 20 dieną vakarop į Statlerio hotelio išgarsėjusią svetainę — Presidential Ballroom — skaitlingai renkasi svečiai. Pradžioje vyksta priimimas - pobuvius trūksta viršaus valandos. Čia susidarė patogi progą susipažinti — pasisvečiuoti ir susidraugauti, kas savimai dalyvius draugingai nuiteikė.

Bankietui vadovauja Antanas Oliš, kuris savo šalta laikysena ir rimtu taktu teikia atitinkamo didingumą. Prie ilgo garbės stalo sėdi eilė kongresmanų, senatorių ir kitų aukštųjų pareigūnų. Užbaigus valgyti Lapinskas kaip Sąjungos pirmininkas taria įžanginį žodį. Paskui Oliš rimtu įvadu perstato generolą Wedemeyer, kaip šio sąskridžio pirmininką pasakyti pagrindinę kalbą. Jis vyriausiai pabrėžė komunistų klaidingumą, jų priemonės bei tikslus pavergti lietuvių laisvąjį pasaulį. Jis visus ragino budėti ir kovoti visokiais galimais būdais. Taipgi jis atsiliepė tikrai palankiai ir draugingai apie lietuvius kaip tautą ir nuoširdžiai linkėdamas Lietuvai išlaisvinti kuotrupiausioje ateityje. (Apie jo kalbą, menu, kas nors kitas plačiau aprašys) Jo mintim visi pritaria gausiais aplovismentais. Amerikoniška spauda plačiai komentavo jo kalbą.

Seka meninė programa: Pirmiausia pasirodo garsieji Čiurlioniečiai, apsirengę lietuviškais kostiumais, vadovaujami jauno muziko ir tyraus idealisto Alfonso Mikulskio. Tai jų pirmas pasirodymas Amerikos sostinėje. Jie traukė lietuviškas dainas, vieną po kitos. Susidomėjimas didžiulis. Po kiekvienos dainos griausmingi aplovismentai. Čiurlioniečiai ir lietuviškos dainos triumfuuoja. Pasisekimas didžiulis, kokį kas iš anksto galėjo numatyti. Vėliau pasirodo grakštūs Andrius Kuprevičius ir pianinas prabyla, kaip kad niekuomet pirmiau. Čia vėl visi sužavėti Andriaus gabumu ir jo aukšta technika. Tačiau ne man ji vertinti. Žinovai jau seniai teigiamai pasiekė. Tegul jie ir vėl prašneka. Pastarąjį pabaigus pasigirsta garsai Nacionalės Symfoninės Orkestros, susidedančios iš 70 asmenų, griežiančių Jakutėno ir Groudžio kurinius. O šiai garsiajai orkestrai vadovaujama kas kitas žinomas lietuvis delikentas Jeronimas Kačinskas. Čia vėl nepaprastai susižavėjimas. Pabaigoje Čiurlioniečiai su šia orkestra užtraukia: Laisvės, laisvės Lietuvai ir God Bless America. Pastarosios dainos tiesiog visus sukėlė ant kojų ir griausmingajam plojimui, rodos, nebus galo.

Ši meninė programa nedvejojančiai ir aiškiai įrodė savo aukštąsias vertybes.

Šiame bankiete dalyvavo viršaus 160 kongresmanų ir senatorių, daugybė kitųjų aukštųjų pareigūnų ir valdininkų, neskaitytą jų žmonių ir aštuoniolika (18) ambasadorių. Taigi re-

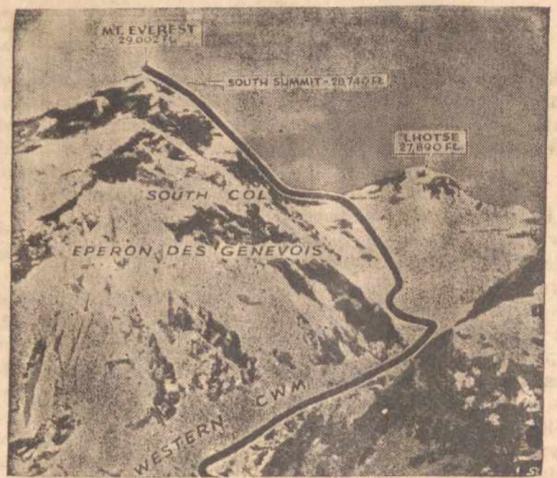
prezentacija aukšta, įvairi ir skaitlinga. Rengėjai pasiekė savo tikslo, o skeptikams pozityvius įrodymus.

Švento Mataušo Katedroje
Staigmėna

Birželio 21, gražus saulėtas sekmadienis, apie vienuoliktą valandą jau didokas musiškių dalyvių burys šnekočiuojasi prie katedros pastato. Už pusvalandžio visi in corpore einame vidun. Katedros vidus labai patrauklus talpinas mažiausiai 4000 žmonių ir jau visos vietos užimtos išskyrus centrą, kuris rezervuotas sąskridžio dalyviams, t. y. mums lietuviams. Tai daro jau ir taip ramiai nuotaką dar malonesne. Vos prasidėjus mišių atnašavimas kaip staigiai, maloniai ir tuo pačiu sykiu nepaprastai graudinančiai pasigirsta Čiurlioniečių jaudinantis giedojimas lietuvių kalba — Pulkin ant kelių, etc. Tai pirmas įvykis, kad Washingtono katedroje lietuviai lietuviškai gieda. Čiurlioniečių giedojimas tęsiasi per visas pamaldas. Amerikiečiai ypatingai buvo nustebinti taip žavingu giedojimu, kokio jie dar nebuvo girdėję. Jiems buvo tikrai maloni staigmėna.

Mišių pertraukos metu prelatas Cartwright, katedros klebonas, įlipęs sakyklon ir perskaitęs evangeliją pakeltu balsu maždaug šitai prabyle: Sveikinu Amerikos Lietuvius Tautinę Sąjungą ir p. ministerį Žadeikį. Lietuvos Respublikos atstovai, ir visus lietuvius, atvykusius Amerikos sostinė, minėti 700 metų sujungtos Lietuvos įsikūrimo sukaktį daina, muzika ir menu. Prelatas nepaprastai vaizdžiai ir tiksliai atpasakojo Mindaugo krikštą 1251 ir reikšmę jo karūnavimo 1253 metais. Kaip jis sugebėjo sujungti lietuvių gentis ir įkurti stiprią, įtakingą Lietuvos suvereną valstybę, kuri vėlesniais laikais sulosė svarbų vaidmenį tuometiniame pasaulyje, sulaikydama ir atmušdama azijatų puolimus ir tuomi ne sykį išgelbėjo Europos civilizaciją, nuo barbarų sunaikinimo. Jis tai stambiai pabrėžė Paskui Cartwright sklandžiai atpasakojo Lietuvos padalinimus ir vėl jos atsistatymą 1918 met. Jausmingais žodžiais jis nupiešė dabartinį Lietuvos pavergimą ir žudymą lietuvių tautos stipriai pareikšdamas viltį ir pageidavimą jos visišką išlaisvinimą ir laisvą gyvenimą. Anot jo, lietuviai turi sviesią ir gražią praeitį, jie daug kentėjo ir šioje valandoje gyvena negirdėtoje vergovėje ir baimėje, tačiau ateis valanda, kada Lietuva vėl kels ir pražydės. Jo kalba trūko veik pusę valandos. Žinotum, Lietuvos istorijos ir savo nuosirdumo prelatas mus visus sujudino ir nepaprastai nustebino. Padėkojęs Čiurlioniečiams pareiškė, kad tokio harmoningo ir jautraus giedojimo kaip ši katedra stovi dar nėra girdėjusi. Taipgi jis pranešė, kad ketvirtą valandą Statler hotelyje tie patys Čiurlioniečiai duos koncertą.

Po pamaldų prie katedros mums bešnekočiuojant ir išpūdziais dalinant pasirodė tas pats prelatas. Einame jam padėkoti už jo palankumą. Vos pratarus kelis žodžius jis pareiškia: Ne jūs man dėkote. Aš jums esu dėkingas, kad man davėte tokią retą ir garginą progą. Dar ir dabar mano širdis virpa nuo Čiurlioniečių giedojimo. Mes pirmą sykį turėjome tokią nepaprastai malonę privilegiją. Aš dėsiu pastangas, kad Nacionalis Symfonijos Orkesera pakviestų jūsų Čiurlioniečius į Washingtoną koncertuoti. Ar bereikia stipresnių komplimentų ir aukštesnio įvertinimo?

Everest kalnas, į kurio viršūnę per paskutinius 30 metų nei joks žmogus neįstengė pasiekti, pagaliau buvo pergalėtas dviejų anglų, kaipo Karūnavimo dovana Karalienei Elzbietai.

Prieš Šovinistinių
Ir Nacinių Planų
Atkūrimą

Latvių k. "Aistija" (1953. 5. 25.), svarstydamą Pabaltijo valstybių sienų problemas, plačiau sustoja prie Lietuvos sienų rytuose ir vakaruose. Pažymima, kad už lenkų buvusio okupuoto Vilniaus krašto, kaip teisėtai Lietuvai priklausiusio, jai gražinimą pasisakė ne tik lenkų kun. J. Majeuskis per Paryžiuje leidžiamą "Kultūrą", bet taip pat lenkų sąjungos Kanadoje pirm. J. Pankovskis ir lenkų tautinis komitetas Venecueloje. Tiek "Aistijai", tiek jiems aišku, kad jei Vilnius nebus lenkų pripažintas Lietuvai, tai tarp Lenkijos ir Lietuvos gero sugyvenimo nebus. Tik Lenkų Kongreso JAV-se pirm. K. Rozmarekas reiškia nuomonę, jog reikia pirmiausia visiems bendrai kovoti su bolševizmu nekeliant Vilniaus klausimo. Laikraštis pažymi, kad Vilnius 1939 m. buvo priskirtas Lietuvai ir nuo to laiko įėjo į Lietuvos sienas. 1939 m. į Vilnių, tikrąją sostinę, buvo perkeltas ir Lietuvos administracinis centras. Šiandien Vilnius, kaip ir visas kraštas, yra bolševikų okupuotas, ir Lietuvos-Lenkijos siena sueina tik siauru ruožu pietuose, Suvalkų ruože.

Ko Tikimasi Iš
Bermudos
Konferencijos?

Užsieniečių tremtinių spaudoj pažymima, kad Bermudos konferencijoje faktiškai Vokietijos padėtis busianti geresnė nei tų kraštų, kurie kovojo prieš ją arba laikėsi griežto neutralumo, kaip pvz. Lietuva, kuriai su kt. Pabaltijo valstybėmis nuo karo įvykių teko ypač skaudžiai nukęsti. Niekas neatsiklausia tiesiogiai nei Lietuvos, Latvijos ir Estijos, nei Lenkijos ir kt. pavergtųjų kraštų, ko jie norėtų iš 4 didžiųjų konferencijos.

Iš JAV spaudos komentarų matyti, kad Eisenhoweris yra pasiryžęs taisyti savo pirmatą klaidas. Kaip žinoma, Churchillis yra kadai se skaudžiai apkaltinęs Rooseveltą, kad tas atmetė jo reikalavimą, kad Sovietai karo metu būtų į Vokietiją įleisti tik tada, jei prieš tai garantuotų Rytų

Kalbėdamą apie Lietuvos sienas vakaruose, "Aistija" pažymi, jog Bona laikosi 1937 m. sienų, pagal kurias Klaipėdos kraštas priklausio Lietuvai. Vokiečių tautos plačiosios masės Klaipėda visiškai nesisidomi. Tik labai gerai organizuota Klaipėdos krašto vokiečių grupė nori Klaipėdos kraštą gražinti Vokietijai. Šiai grupei dažnai užleidia savo emisijas vokiečių radiofonai ir daug vietos skiria jų spauda. Ypač su Klaipėdos krašto prie Vokietijos prijungimą stoja jų laikraštukas "Memeler Dampfboot." Realiai galvoja Klaipėdos vokiečiai taip pat stengiasi bendradarbiauti su lietuviais. MLT pirm. E. Simonaitis, lankydams Schleswigo-Holsteino krašto mažlietuvius, ten susitikio su visa eile vokiečių, gražiai bendradarbiaujančių su lietuviais. "Flensburger Tageblatt" balandžio 21 d. įsidėjo platų aprašymą, kaip gyvenimas Klaipėdos krašte atrodė seniau ir koks jis yra dabar. Pažymima, kad Klaipėda yra Lietuvos sienose, o vokiečių ten tėra likę vos pora šimtų. Todėl "Aistija" stebiasi, kodėl per suvažinimą Bochume (1953.5.10.) tiek Klaipėdos kraštas, tiek Dancigas buvo atžymėti kaip Vokietijos teritorijos dalis. Negi norima gražinti nacijų laikus ir vykdyti iš naujo Hitlerio programą?

Europos valstybių nepriklausomybę. Dabar Eisenhoweris klaidų, apmokamų žmonių gyvybėmis ir mažų tautų genocidu, žada nepakartoti ir Bermudoje laikytis griežtai. Todėl pabaltiečių spaudoj daroma išvadų, jog Bermudoj Pabaltijo padėtis neturėtų pablogėti. Pabaltiečiai turi daug simpatijų kongrese. Pasitarimų su Sovietais metu kongresas pasiryžęs budriai sekti kiekvieną prezidento žygį.

LONDON. — Britų premieras Winston Churchill sveikata susilpnėjo, dėlto Bermudos konferencija atidėta.

ATSIMINIMŲ FRAGMENTAI

Neužilgo Matysiu Varšava, Lenkų Sostinę, Kuri Įtrygavo Ir Traukė Mane Kai Magnetą! Domėjosi Belgai Inžinieriai

LENKŲ traukiniu važiuodamas į Varšavą jaučiau nepaprastą jausmą tartum artėdamas tėvynės Lietuvos. Kilo klausimas: Kodėl aš jaučiu tokį jausmą, kodėl Varšavą traukia mane prieš save, įtryguoja ir domina mane labiau negu Paryžius ir Berlynas? Nejaugi lietuvių-lenkų santykiai virš 350 metų yra to priežastis?... Lenkiją laikiau Lietuvos priešų, tačiau Varšava man buvo kažin kodėl miela, įdomi ir viliojanti mane.

Pažvelgiau per Lenkijos pavislisio lygumas, per Lomžos kraštą linkui Augustavo, Suvalkų ir norėjau pamatyti Lietuvą iš Lenkijos, bet nemačiau. Prisiminė man a. a. dr. Jono Basanavičiaus ilgėsis tėvynės Lietuvos. Jis rašė sakydamas: "Nueidavau prie Dunojaus kranto, žvelgdavau per karpatų kalnus į Lietuvą." Ir aš buvau pasiilgęs tėvynės Lietuvos per 22 metus užsienyje begyvendamas, atrodė natūralu jausti ilgėjį tėvynės, bet nenatūralu jausti traukimą prie lenkų sostinės Varšavos. Vykau aš į Lenkiją, Varšavą, neaplankyti lenkus, bet per Lenkiją pasiekti pavergtą lenkų Vilniją! Tai buvo mano kelionės į Lietuvą misija, norėjau pasiekti Vilnių pirmiau negu pasieksiu Kauną laikinąją Lietuvos sostinę.

Ir nors mano tautos priešų kraštas, lenkų sostinė mane domino, norėjau pažinti Lenkiją visapusiškai kaip tėvynės priešą, nors mano antipatija lenkams nesugriauinama, tačiau Varšava man buvo labai miela, traukė mane kaip magnetas prieš save. Ir žiūrėdamas per pasisukusio traukinio langą į lenkų sostinę WARSZAWA mačiau

aš ją išsidrėkusią dešiniame Vislos krante gražią kaip baltąją gulbę plaukiančią sodo prude, gerėjau Varšavos miesto vaizdu sauleleidžio metu artėdamas prie šio lenkų didmiesčio.

Ligi pasiekiau tos dienos kelio galą — WARSZAWĄ, stotį lenkų sostinės saulė pasislėpė už karpatų kalnų, švietė Budapeste, Belgrade ir Atėnuose, bet lenkų sostinėje mačiau prietemos šašėlius. Tai buvo gražus liepos mėnesio vakaras, temperatūra tarp 75 ir 80 laipsnių. Įsėdau į lenkišką karietą ir važiuoju lenkiška "taxi" supamas kaip mamytės lopšyje, nors lenkiška "taxi" nebuvo greita, lėtu tempu poros arklių vežama patiko man labiau už amerikonišką taxi.

Važiuodamas linkui Metropol žvalgiausi ir gerėjau gražiais Varšavos miesto pastatais, kurie atrodė kitokiais negu Europos ir Amerikos didmiesčių savo architektūra. Įgijau įspūdį, kad Lenkijos sostinė graži, slaviškai! Štai ir Metropol Nowy Swiat gatvėje, kitoj pusei gatvės stovėjo didžiausias, geriausias viešbutis Europeiskie, apsisitau Metropol, nes pignesis. Žodžiu, pasijutau Varšavoje tarsi atsidiūręs į didžiąją girią būdamas svetimsaliu, niekas manęs čia nelaukė ir nepasitiko išskyrus Metropol vedėją, vokiškąjį žydą, Rosenbaum, svietingą ir malonų žmogų užsieniečiui iš kurio jis tikėjosi gauti nemažai lenkiškų zlotų.

Mano pirmasis vakaras Varšavoje nebuvo tiek įdomus ir malonus kaip kiti vakarai patekusiame į lenkų draugiją. Po vakarienės, skaniai ir sočiai pavalgęs, išgėręs brazilioskos juodos kavutės su prancūzišku koniaku išvykau į miestą pasižvelgti, važinėju po miesto dalis norėdamas pamatyti lenkų sostinę, kuri atrodė man tarsi mažasis Paryžius! Tikrai, Varšava

voje aš mačiau paryžietiškus vaizdus, grožį ir mėšlynus užmiestyje — darbininkijos kvartaluose. Kaip Paryžiuje, taip ir Varšavoje gyvena proletariatas ir ponija! Gražūs pastatai ir amerikoniški "slums"! Nusibodo važinėjimas, sustojau vienoj kitoj liaudiškoje kavinėje, gerėjau lenkų dainomis, muzika ir šokiais, bet tvanki atmosfera ir lenkų karių, žemesnės kategorijos valdininkų vokiškos dainuokos pikrino mane. Nejaugi varšaviokai tapo pronaciai?!... Kilo klausimas. Pilsudskininkai šūkavo, dainavo ir šoko, kai kurie pusrėgiai, Išvykau ieškoti atšaldomos kavinės, tikėjau rasti kitokius varšaviokus, kurie gal bus mažiau pronaciški. Rađau liuksusinę kavinę ir aukštesnės kategorijos "prošepanus" baliavojančius, pulkininkus ir kitokius su žmonomis šokančius, gražią meninę programą ir 100% lenkišką atmosferą, girdėjau lenkiškas dainas, muziką. Žodžiu, čia jau buvo tikroji Lenkija ir jos ponija, šampanas tekėjo per stalus. Visgi, vienam be pažįstamųjų man buvo nyku ir mažiau įdomus lenkų vakarinis gyvenimas. Nors gaidys senai užgiedojo skelbdamas pusiaunaktį, tačiau lenkai šauniai baliavojo ir šoko. Natūralu, visose Turopos sostinėse baliai pusiaunaktyje prasideda ir tęsiasi ligi vėlaus ryto. O visgi Lenkija biednas kraštas, bet Varšava kaip Paryžius linksminasi, baliavoja ir maudosi šampane! Ir visa tai matant mano akimis, kilo klausimas: ar ilgai varšaviokai ir paryžiečiai baliavos? Ir vėl aš galvoju apie neramią Europą išvakarėse naujo karo, bet gi varšaviokai, atrodo, negalvoja apie jokių pavojų kaip paryžiečiai. Išvargau ir grįžau į Metropolį pusiau trečios ryto, užmigau saldžiu miegu ir miegojau ligi pusiaudienio jokio sapno nespavėjęs.

"Žemaičių Vado Palikuonis"

Vokiečių pabėgėlių savaitrašty "Ost-West-Kurier" Nr. 19. 1953 įdėtas Villingene, Schwarzwalde, gyvenančio piliečio, pasivadinusio Alfred Szemeitzke, laiškas, kuriame tas įrodinėja buvęs "žemaičių vyresniojo palikuonis." Tą dalyką viešai paskelbti jį paskatins ankstesniame "O-W-K." numeryje įdėta Rambynų kalne, Nemuno pakrantėje, aukuro nuotrauka.

Toliau laiške nurodoma, kad, jo šeimos padavimais, daugiausia remiamais senelio pasakojimais, jo 74 metų tėvas, kuris dar ir dabar tebėra gyvas, esąs seniausias gyvas vaikaitis žemaičių vado, prieš 700 metų vedusio žemaičius prieš riterių ordiną (Autorius savo kilmę taip mėgina įrodinėti: jo pavardė "De Szemeitzke", tariama aukštaičių vokiečių tarpe, reiškianti "der von den Szamaiten" arba "deruber den uber den Szamaiten"). O pats laiško rašytojas, Alfredas, sakosi esąs vyriausiasis jo sūnus. Jo senelis, tvirtina toliau, "per metus bent kartą vykdavęs į Rambyną — ten pagerbti "Perkūno su Pikulu ir savo sentėvių." Toliau autorius rašo, kad "žemaičių giminė yra išlikusi vienintelė prūsų kiltis, kuri niekad nebuvo vokiečių riterių ordino nugalėta, bet su laiku amžių būvyje priėmė krikščionių tikėjimą. Žemaičiai, negalėdami atsispirti prieš didesnę jėgų persvarą, pasitraukė į sunkiai pereinamas pelkes ir iš ten toliau puldinėjo įsibrovėlius. Seniesiems prūsams ordino riteriai buvo agresoriai, norėję iš jų pagrobtį jų žemę ir laisvę. "Ypač laisvę, kuri dar ir šiandien tebesruvena mūsų kraujuje ir mums yra šventa. Kai skaitau savo tėviškės istoriją, skelbiančią, kad ordino riteriams teko vesti sunkią kovą su "laukinėmis prūsų giminėmis", tai tuo padavimais apie mano pirmtakus tik dar labiau sustiprinami, ir aš tegaliu jų narsumu tik didžiuotis", šiais žodžiais baigiamas laiškas. Tokių žodžių apie riterių "Drang nach Osten" vokiečių spaudoj pasitaiko ne tiek daug.

it was about you!

says Madeleine Carroll

HAVE YOU EVER HEARD A STORY about someone that made you want to meet him? Well, I've just heard one. A story about a sincere, patriotic citizen who is doing something practical about his future and the peaceful future of his country. Investing in U. S. Savings Bonds. A story about you! And one that ought to make you feel proud.

I felt good, too, when I heard what a great success story the Savings Bond Program has turned out to be. For you see, I'm a Bond owner, too! And when you stop to think about how you and I and millions of our friends and neighbors all over America now own more than 49 billion dollars worth of our country's interest-earning Bonds—it makes you proud to be an American!

Great News!
New money-earning features for U. S. Savings Bonds!

- FIRST**—Thanks to new Treasury regulations, every Series E Bond you invest in begins earning interest after only 6 months. It earns 3% interest compounded semiannually when held to maturity.
- SECOND**—Every Series E Bond you own can now go on earning interest for 10 more years after it reaches the original maturity date.
- THIRD**—All maturing E Bonds automatically earn interest at the new rate (average 3% compounded semiannually) for 10 more years.
- FOURTH**—If you want to be paid the interest your Bonds are earning every six months, ask at your bank about the new Series H Bonds.

Peace is for the strong...
for peace and prosperity invest in
U. S. Savings Bonds

The U. S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, the Advertising Council and

AMERIKOS LIETUVIS

IT'S A GREAT FEELING!
When you look at your growing children and can say, "There is one thing I am sure of,—they are getting the best milk obtainable."

— CALL —

HILLCREST DAIRY FARMS
FOR
GOLDEN GUERNSEY MILK

490 PARK AVE. - WORCESTER - TEL. 4-1786

HIGGINS THE FLORIST

"Flowers for Every Occasion"

BILL HIGGINS

689 MAIN STREET

TEL. 5-9430

Iš Musų Kaimynų Gyvenimo

Šveicarų "Neue Zur. Zeitung" rašo, kad Estijoje, kaip ir kitose Pabaltijo respublikose, kom. vyriausybės pertvarkytos Maskvos pavyzdžiu. Karo ministerija pakrikštyta "krašto gynybos ministerija", o naujuoju vid. reikalų min. paskirtas ukrainietis Moskalenka yra pravedęs Estijoje deportacijas; anksčiau deportacijomis jis pasižymėjo Ukrainoje ir Sibire.

Latvių ir estų veiksniai su spauda reiškia pasitenkinimą, kad Kersteno rezoliucija, pasiūlyta JAV parlamentui paskirti 7 žmonių komisiją, kuri ištirtų, kaip buvo suklastoti vad. "liaudies seimo" rinkimai Lietuvoje, prašoma tokius pat tyrinėjimus praveisti ir dėl latvių bei estų tautų valios suklastojimo. Latvių min. JAV-se Feldmanis ir kt. renka ir papildo turimą dokumentinę medžiagą. Estai su latviais už iniciatyvą lietuviams reiškia padėką.

Tremtiniai lenkai Londone atidarė savąjį universitetą. Pirmąją paskaitą skaitė vienas iš žymiausių dabartinių lenkų filosofų, prof. A. Zoltovskis. Universitete dėsto apie 30 lenkų profesorij, anksčiau dirbusių Lenkijos aukštosiose mokyklose. Kol kas dėstomi humanitariniai dalykai, nes tikslųjų mokslų institutams ir laboratorijoms įtaisyti šiuo metu dar stingama lėšų. Šiuo metu Britų imperijoje gyvena apie pusę milijono lenkų. Didžiausias jų skaičius susitelkęs Kanadoj (230,000), D. Britanijoj 170,000, iš jų 40,000 Londone. Australijoje lenkų yra 70,000.

For insured safety, for better than average return over the years, Worcester Federal Savings is the place for your savings. Join the thousands who find it so profitable and pleasant to save the Worcester Federal Way. Savings insured by a strong agency of the United States government.

CURRENT DIVIDEND 3%

Plus 1/4% eo 1% extra for systematic savings

Resources over \$90,000,000.

New England's Largest

Open Wednesdays to 8 P.M.
WORCESTER FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
NEW ENGLAND'S LARGEST

FREE PARKING For Customers 20 Min.—Right on the Property

Member Federal Savings and Loan Insurance Corporation

McFARLAND'S RADIO SERVICE CO.

All Makes of Radios

Philco & Stromberg — General Electric

Very Good Used

Time Payments Arranged

799 MAIN STREET - TEL. 4-8222 - WORCESTER, MASS.

Open Wednesday Evenings until 9 O'clock—Year Round

SALE SINGER SEWING MACHINES

Electric Consoles

Floor Samples

New Guarantee — Free Sewing Course

Substantial Reductions—Terms

SINGER SEWING CENTER

243 MAIN STREET

TEL. 4-1817

Rašo J. V. Valickas

Rytprūsiai šiandien

“Ost-West-Kurier” Nr. 19. 1953 rašo, kad Sovietų atlasai jų laikinai okupuotą Rytprūsių šiaurinę dalį, vadinamąją Kaliningrado sritį, yra atžymėję jau kaip integralinę SSSR teritorijos dalį. Laikraštis pažymi, kad dar ir šiandien Rytprūsiai skiria viena nuo kitos dvi geležinės uždangos. Laikraščio žiniomis, šiuo metu pajūrio sritis iki pat Klaipėdos yra kariuomenės kimsė prikimsa, o kariniū įtvirtinimų žiedas rodo stipriausią tos rūsies koncentraciją. Prie Aistmarių pastatytos septynios V ginklų stotys ir daugybė radaro stočių. Piluva su Klaipėda sujungta dvidešimčia fortų, kurių patrankos atsuktos į pačius šiauriausius Vakarų gynybos narius. Sritis tarp Karaliaučiaus, Įsrutės (bolševikiškai pavadintos Černikovskiu) ir Tilžės (Sovietško) yra tiesiog hermetiškai atkirsta nuo likusio pasaulio. Net ir pietinę Rytprūsių dalį okupavusieji lenkams neleidžiama laisvai vykti per spygliuotomis vielomis, apsauginiais bokštais ir kulkosvaizdžių lizdais sustiprintą sieną. Laikraštis skelbia, kad šiandien šiaurės Rytprūsios esą apie 800,000 Sovietų kareivių ir civilių, iš jų 100,000 tik viename Karaliaučiuje. Iš 450,000 valstiečių ir darbininkų, tarp 1946-1948 m. kurdintų Rytprūsios iš centrinės Rusijos, tik iki 1947 m. rudens apie 80,000 grįžo slapta atgal. Vokiečių belikę nedaug, jų kolonijos dažnai iki 800 žmonių dydžio keliaujančios iš vienos vietos į kitą. Jos susisiekiantios su anti-bolševikiniais partizanų daliniais, veikiančiais Pabaltijo valstybių teritorijoje. Lenkų okupuotoje srityje daugumą naujai kurdinamųjų gyventojų sudarą naujakuriai iš Vilniaus srities ir šiaurinių Kongreso Lenkijos sričių. Geležinkelio linija tarp Varšuvos ir Karaliaučiaus, skirta pervežti lenkų reparacinėms gėrybėms Sov. Sąjungai, nepaisant stiprios apsaugos, nuolatos puolama partizanų. Daugiausia iš jų pa-

sireiškia “Husarų divizijos” ir “Miško brolių” atskiri vienetai.

Munchene sudarytas “Rytų vokiečių studentų darbo ratelis”, kuris pasistatęs sau tikslu “gilinti Rytų problemų studijas.” Studijos bus vykdomos daugiausia seminario pavidalu. Ratelj taip pat remia Rytprūsių studentų vokiečių sąjungą “Ordino kraštas” ir Pabaltijo vokiečių “Fraternitas Dorpatensis.” “Die Stimme” Nr. 22. 1953 skelbia, kad Rytų Vokietijos importas daugiausia eina per Stalino uostą, dėl kurio tarp lenkų ir rusų bei vokiečių prasidėjusios varžydamos rusų ir lietuvių bolševikų visokius tvirtinimus, kad, esą “tik tarybiniais metais pražydėjusi Klaipėda.”

Deportacijos iš Klaipėdos krašto. Gottingene leidžiamas “Pressedienst der Heimatvertriebenen” skelbia, kad iš Klaipėdos krašto vykdomos ir toliau priverstinės deportacijos. Iš to krašto vokiečių siunčiamas į Rusijos gilumą daugiausia miško darbams. Tačiau šiaip krašto vokiečiai, kurių ten liko visai nedaug, su lietuviams palaiko gerus santykius, vieni kitiems stengiasi kuo galėdami padėti. Pats miestas atstatymas eina labai lėtai. Bažnyčių dar vis teberiošo tik griuvėsiai. Uoste pastatytas naujas švyturys — tai ir viskas.

Elbinge yra 40,000 lenkų, iš kurių 5,000 dirba Sovietų karo laivyno dirbtuvėse. Sala yra atkirsta ir saugojama Sovietų šarvuotųjų Sovietinės ir lenkų uniformos vyrauja kaip pat Marienburge, kuris dabar skelbiamas esąs “senos lenkiškos kilmės.” Stettine plevešuoja dvi svetimos vėliavos Kaip dėl jo, taip ir dėl kelių kitų Baltijos svarbesnių uostų tarp lenkų ir rusų vyksta smarkios varžydamos. Vokiečių žodis Stettine dar mažiau sveria už abiejų kitų.

Nuosavybės Klausimu Išlaisvintoje Tėvynėje

Tiek tėvynėje, tiek ir už jos sienų lietuviams, ypač tremtiniams, rūpi, kaip bus išspręstas nuosavybės klausimas būsimoje laisvoje Lietuvoje. Dar daugiau: tuo dalyku taip pat gyvai domisi net ir nelietuviai, buvusieji N. Lietuvos piliečiai. Nuosavybės reikalai buvo nemaža rašyta spaudoje, būta gyvų diskusijų įvairiuose lietuvių susirinkimuose bei studijinėse komisijose.

Nuosavybės klausimas yra tvirtai užfiksuotas visose Lietuvos konstitucijose. Tas dėsniškas nebuvo paneigtas taip pat vykdamas Nepriklausomybės laikais žemės reformą, atnešusią beatsitatančiam kraštui tiek gerą. Už privačią nuosavybę, kaip principą, taip pat pasisakė Lietuvos ūkio Atstatymo Studijų Komisija ir įvairūs to klausimo specialistai, iš pagrindų studijuodami būsimojos Lietuvos ūkinio atstatymo planus. Galiausiai tuo reikalu savo žodį tarė ir VLIKas, vyriausiasis iš Lietuvos laisvinimo veiksmų, plenumo priimdamas savo pirmininko M. Krupavičiaus pateiktąją rezoliuciją. Joje sakoma, kad visus okupanto išleistus įsakymus ir patvarkymus VLIKas laiko niekingais. Pats VLIKas dar kartą patvirtina, kad jis taip pat pasisako už visose Lietuvos konstitucijose įsakmiai atžymėtą privačios nuosavybės principą, betgi paliekant valstybei teisę nuosavybę reguliuoti. Kaip konkrečiai nuosavybės turės būti tvarkomas, pasakys išlaisvintosios Lietuvos seimas, priimdamas nuosavybės reikalui atitinkamą įstatymą.

Nėra jokio abejojimo, jog tuo pačiu bus atitaisyta visiems Lietuvos piliečiams padarytoji skriauda, Tiesa, bus nemaža techninių sunkumų, teks atsižvelgti į realias krašto ir tarptautines sąlygas.

**SKAITYKITE
IR PLATINKITE
“AMERIKOS LIETUVIŲ”**

Zapotecas Indėnai

Nesiimsiu būti žinovu bei specialistu kalbant apie indėnus, bet tiek, kad kiek teko juos pažinti paviršutiniškai akimi, su jais kiek pagyvent, todėl tik šiaip sau savo įspūdžius apie juos ir parašysiu.

Zapotecas (tart Sapotecas) indėnai, randasi Meksikos valstybėje pietuose, ir jie gyvena net iki Guatemalos sienos ir pačioje Guatemaloje bei dar toliau, jų galima užtikti visur išsimečiusių.

Kur prasideda ribos Zapotecas indėnų, tikrai nustatyti beveik negalima, bet jau maždaug prasideda apie miestą Huajuapan, Oaxaca estado (gubernija) ir tęsiasi tiesiu keliu net iki miesto Tuxtla - Gutierrez, Chiapas estado, gi pajūriui, net siekia Guatemalą ir dar toliau. Taigi tiesia juosta būtų apie 730 kilometrų ilgumo ir maždaug apie 350 kilometrų platumo teritorija, kurioje gyvena minimi Zapotecas, ir kurių maždaug skaičiama apie 3,500,000, ir apie pusantro milijono išsisklaidžiusių visur kitur.

Zapotecas indėnai turi savo kelius centrus, būtent vakariniam sparnui, tai Tlaxiaco, pietvakariniam sparnui Jamiltepac, Pinotepa Nacional, Miahuatlan ir Ejutla gi toliausiai pietuose Tapachula, rytpiečiuose Tuxtla-Gutierrez ir centre Tehuantepec-Juchitan ir Oaxaca, beto dar yra vienas visai rytuose tiesiog nuo civilizacijos gamiška atkirstas centrelis, kurį vadina Mixes (Mihs) teritorija.

Patys zapotecas nėra nei stori nei pilvoti nei placiapečiai, jie yra taip sakant maždaug dveji, jų gyvename plote į vakarus, jie yra vidutinio ūgio, nors gera jų dalis yra lyg ir neužaugos, reiškia nedideli, pietų link. Rasi didžiumą jų yra augaloti ir kiek tamsesnės spalvos, nors jie didžioje yra alyvinės spalvos, bet pasitaiko ir raudonodžių nemažai, visi jie yra juodaplaukiai, tiesiog anglies spalvos, teko keletą vaikų matyti rudaplaukių ir net blondinių, kurie, anot pačių zapotecas, tai turistų “suvenyrai” palikti, ir tokius vaikus jau kiti pravardžiuoja “gringais”, šiaip, zapotecai dar labai mažai turi kitokio kraujo priemaišų, nebent tik kokio ispano ar kitos genties indėnų.

Zapotecas indėnai gyvena nemažame plote pajūriuose, galiu pasakyti, kad tie pajūriai yra gana žuvingi. Dėja, šie indėnai nėra žuvininkystės specialistai, jie visgi nepagauna tiek žuvis kiek specialistai pagauna. Dėja, nėra ko dyvytis iš jų, nes jie žuvauna primityviškai, tiesiog gelse. Jų laiveliai didžioje tai luotai, iš storo medžio liemens išskaptuota, todėl su tokiu negalima kiek toliau į jūras pasileisti, kur atsieit galima būtų pagauti stambesnių žuvų. Bet, užtat čia pajūriuose yra gausių labai geros rūšies vėžių ir jūrių vėželių (shrimps, camaron). Taigi, šių produktų rinkoje labai gausu, bet, kadangi jų pareikalavimas yra mažesnis negu pagauinama, todėl, juos džiovina ir veža į kitas respublikos dalis, tą pat daro ir su žuvimis. Kadangi Zapotecas indėnai nėra specialistai žvejai, užtat jie specialistai medžiotojai. Nors milžiniški plotai yra nenaudojamos teritorijos, kuri vietomis žmogui tiesiog neprieinama, kas laukiniams žvėrimis yra rojumi. Vienok, aš net ir pats negaliu įsivaizdinti kaip tie indėnai pasiekia ir tokias vietas. Turiu pasakyti, kad pasikalbėjus su “seniais” indėnais, kurie nupasakoja, kad seniau buvo tiesiog locis žvėrių, kurių šiandien jau nėra per daug, gal net išnykimo stadijoje, ir tai dėka tik civilizacijos išradimui, šautuvo. Baigia nykti juodosios beždžionės, ūdros, liūtai ir dilieji tigrai, nes šių žvėrių daugiau sumedžioja negu prisiveisia. Bet užtat šioje teritorijoje labai gausiu, visokių gyvačių, kurios tiesiog po keliasdešimt pėdų ilgumo (pytonai ir boa), lapių, zuikių, laukinių šunų, antilopų, mažųjų leopardų ir driežų, kurių priauglius yra didesnis negu jų sunaikinimas. Todėl čia netik indėnams bet ir turistams-svečiams yra geras sportas.

Zapotecas yra labai ramus žmogus, kada jis neragauna jų tautinio gėrymo vadinamo “Mezcal”, kurs labai panašus yra į tequila (visos meksikos tautinis gėrymas). Tai iš specialių kaktusų augančių padaromas su gana karčiu ir bauriu skoniu, bet gana stiprus ir ūmai paralyžiuojantis žmogaus mintyją. Zapotecas, labai kantrus ir turi daugiau drąsos negu jo gyvenime reikalinga. Laisvalaikiu, zapotecas visada niūniuoja kokią melodiją bei dainelę, daugiausia apie meilę ir karą. Turiu pasakyti, kad zapotecas turi labai gerą akis, mato gana toli ir aiškiai, klausą turi rgi gerą, o taipgi galima sakyti, kad eiklumas rgi pasižymi spartus. Šie žmonės pėsčioms keiliauja šimtus kilometrų, kadangi pas juos gamtinės sąlygos išvest kelius nėra geros, todėl gausu visokių takų per kalbamus kalnus bei visokius bruzgynus. Todėl galima keliones atlikti tik nuosavomis kojomis, kadangi dienomis yra labai karšta, tad keliaunama dažniausiai tik naktimis. Todėl jų akys bei klausą yra iš prigimties gerai išvystyta, zapotecas yra visada stipresnis už tokio pat ūgio baltą žmogų, galbūt, todėl, kad jie yra įpratę nešt sunkius svorius ant savo pečių. Zapotecas, valgo labai mažai, nes maisto visada,

mažai, pagrindinis maistas tai juoda kava, kukurūzai, daržovės ir kartieji - deginantieji pipirai. Mėšos labai mažai naudojama, nes būdami neturtingi, vos retkarčiais gali nusipirkti tik po keliasdešimt gramų. Dėja, kada medžioklėje pasiseka gyliukis, tada visa šeima net po kelius kartus socialiai gauna mėšos pavalgyti.

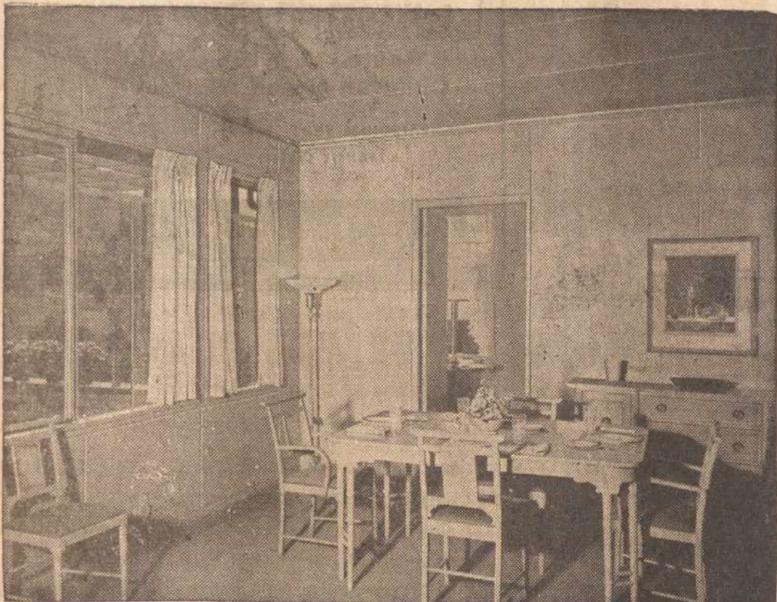
Plotas, kuriame jie gyvena, galima sakyti kad nėra jokios industrijos, nebent nedidelės įmonės, kuriose dirba kartais nedaugiau kaip po 3 - 4 darbininkus. Tai stalių, puodžių, odų išdirbimo ir panašios dirbtuvės. Iš ūkio produktų, tai plačiai sėjama kukurūzų, žemės riešutų, kavos bei kakavos, o taipgi daug daržovių sodinama. Iš vaisių, tai labai daug auginama apelsinų, bananų ir ananasų. Pieno ūkis primityvus, karvės nepiepingos, ganyklos gana blogos, bet užtat ožkų ir avių galybės, kurios gali laiptoti po kalnus. Mėšos atžvilgiu, dalykai stovi gerai, mėšos yra, tik gaila, kad labai prastos rūšies, nes ganyklos labai menkos. Gi grūdais gyvulių nešeria, tai senų karyių mėsa ir senų išdirbtų jaučių, ir žinoma, tokia mėsa yra kieta, todėl eksportui netinkama. Net ir didesniuose miestuose tokios neperka, nebent mažais kiekiais biednuomenėi. Gi vietoje, dėl neturto, irgi visos mėšos nesuvalgo, todėl, jie mėsa pjausto plonomis riekiėmis ir džiovina. Gi išdžiūvusi mėsa užsilauko gana ilgą laiką, toks mėšos džiovinimas jiems atstoja konservavimą bei šaldytuvus.

Su uždurbiais irgi labai blogai dalykai pas zapotecas, tiesiog nėra kur uždirbt, nėra kur pagaut tas reikalingas pinigas. Kaikurie laukuose pas kitus dirba padieniai, taipgi prie statybos dirba padieniai. Kiti verčiasi žuvininkyste, medžiokle, daržininkyste ir šiaip visokiais darbais koki tik papuola. Nemažai verčiasi puodininkyste bei keramikos išdirbiniais, visokių pinių bei šiaudinių skrybelių dirbimu. Zapotecai didžioje dar beraščiai, senimo tarpe galima drąsiai sakyti, kad dar 95% beraščių, jaunimo tarpe neraštingumas baigiamas likviduoti, nes buvusis prezidentas Cardenas jau įvedė privalomą mokyklų lankymą, gi po Cardeno, prezidentas Aleman šiąją programą pastiprino, o šis prezidentas Cortines tęsia mokslo vystymą toliau. Todėl, zapotecas indėnai jau pradėjo apsišviesti. Negalima sakyti, kad nėra iš Zapotecų mokytojų, jų didžiausiam centre Oaxaca yra muzikos konservatorija, yra jaunimo institutas, dvi kolegijos, didelė komercijos mokykla ir daug kitų mokslo įstaigų. Dėja, zapotecų neturtas neleidžia jiems siekti augštesnio mokslo. Vienok, kad ir mažais kiekiais. Visgi inteligentijos rangai didėja, tik gaila, kad indėnams, nors tai ir jų žemė, visgi prašimūst augščiau begalo sunku ir beveik neįmanoma.

Kiek geriau apmokamos vietos bei geriau apmokami darbai, visada yra rankose baltųjų, taip jau vadinamų ispanų, kurie ten kaip ir visoje Meksikoje atsirado nuo Cortez'o laikų. (Cortez buvo Meksikos užkariautojas). Visa pramonė bei kiti biznio reikalai, beveik išimtinai baltųjų rankose, tik šiaip nežymios pozicijos zapotecų valdomos. Gi žydų beveik nėra, drąsiai galėčiau sakyti, kad tarp zapotecų, gal galima būtų rasti tik apie 50 žydų, (abelnai Meksikoje žydų mažai). Man gana keistai atrodė, kad zapotecas niekada nesididžiuoja esantis zapotecu, jie visi save skaito “meksikonais” ir tuomi didžiuojasi. Savo rašto nei literatūros neturi, net savo istorijos jie nežino. Net jų kalba yra visai iškraipyta, atsieit, visokių pridėkų turi. O ir patys žodžiai visai suniekinti, kaip pavyzdžiui, žentą jie vadina, “espiguci”, spicio, espi, kičio ir t.t., valgyti, čiuma, čiuka, šunka; draugą vadina, šemj, šemigua, emj. Taip, kad jie tarp savęs suėję, labai sunkiai savo kalba susikalba, o kurie iš toliau atvykę, tarp savęs jau susikalbėti neįstengia. Galiu pasakyti, kad zapotecų centre, Oaxacos mieste ir radijusu apie 20 kilometrų, kalba apie 30 skirtingų indijoniškų tarmių, nemažai zapotecų jau savo kalbos nevaldo, net nesupranta, bet pati kalba dar plačiai vartojama ir gyva. O apie Tehuantepec-Juchitan apylinkes, netik kad senimas kitaip nemo-ka kaip tik zapotecų kalbos, bet ir jaunimas nemo-ka kitaip kaip zapotecų kalbos. Ir tik jau vaikėzai, kurie valdžios įsakymu turi lankyti mokyklas, jau pradeda pamokti ispaniškai, bet šiaip namie kalba vien zapotecų kalba.

Džiugu, kad jiems nieks netrukdo kalbėti zapotekiškai, bet aš pastebėjau, kad su civilizacijos kilimu, laikui bėgant, gal dar netaip jau greit, bet zapotecų kalba užleis vietą ispanų kalbai. Kada nors istorijoje liks paminėta, kad čia žmonės kalbėjo zapotekiškai. Tai bus tik prisiminimas. Tiesa, zapotecų kraštas labai buvęs civilizotas, antkapuose, randama labai daug sidabrinų, auksinių dalykų o taipgi brangakmenių, onyx, jade ir turkozo. Randama iš šių medžiagų labai ornamentališkai išdirbtų, iš akmens visokių iškaltų dievukų ir milžiniško svorio apdirbtų akmens dalykų, kas liūdija, kad jie mokėjo pasiakmens dalykų, kas liūdija, kad jie mokėjo pasimeną ir t.t.

(bus daugiau)

Moderniškai Įrengtas Valgomasis Kambarys

AMERIKOS LIETUVIO VASARINIS PIKNIKAS

RENGIAMAS LIETUVISKOS SPAUDOS PALAIKYMUI

— Įvyks —

SEKMADIENĮ LIEPOS (July) 19, 1953

Tuojaus Po Pietų

Maironio Parke, Shrewsbury

VAIKUČIŲ KONTESTAS
BUS DAINŲ, KALBŲ, MUZIKOS GERIMŲ
ir UŽKANDŽIŲ

Visi Worcesterio ir apylinkės Lietuviai nuoširdžiai kviečiami atsilankyti į savo lietuviškos spaudos pikniką. Pasigerėsite programa, praleisite naudingai laiką gražioje vietoje, prie Quinsigamond ežero.

RENGEJAI

Lietuviška Duona

Lietuviška parduotuvė "Capitol Mkt." 118 Millbury gatvės, Worcester, Mass., tel. 6-0086, nuo š.m. liepos mėn. pradžios, be kitų maisto produktų, pradėjo pardavinėti skanią LIETUVIŠKĄ DUONĄ kepta Brockton, Mass.

Capitol Mkt. orderius mielai pristato į namus. Už pristatymą neima jokio atlyginimo.

Pardavimui

Lietuviško Klubo apylinkėje penkių šeimynų namas, 2 butai po 4 kambarius ir 3 butai po 3 kambarius, gražus sodas, įneigos \$95.00 į mėnesį. \$7,500. Turiu ir ūkių ir kitų namų — gerų pirkinių.

Joseph Dodge (Diriginčius)
Tel. 2-1747 - 35 Canton St.
Worcester, Mass.

Piknikas

Birutės Draugija rengia didelį pikniką liepos (July) 26 dieną, Babrausko paviljone, Leicester Mass.

Bus skanių valgių ir gėrimų, ir bus pasilinksminimų. Taigi visi atsilankykite kuo skaitlingiausiai.

Užprašo Rengimo Komisija

Paiškomas Butas

3-4 kambarių, tik ką vedusiai porai. Pageidaujame šv. Kazimiero parapijos ribose.

Kreiptis Juozas Staričenka.
35 Pond St. - Worcester

Radio Žinios

Lietuvių Radio Korp. radio programa ateinanti sekmadienį, per stotį WBMS, 1090 kilocycles (netali WBS stoties) 12:00 iki 12:30 val. per pietus bus sekanti:

- 1—Muzika.
- 2—Dainos.
- 3—Magdūtės Pasaka.

Biznio reikalais, malonėkt rašyti radio ofiso adresu: 502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Ačiū. Steponas Minkus

When You Think of Paint
Think of

EDWARDS

Paint and Wallpaper
Carmote Paints
Special This Month — Larclod
Porcelain White Enamel
Non-Yellowing
\$6.75 per Gallon — reg. \$7.50
3 Kelly Sq. - Worc. 6-1895

Klauskites

Sekm. nuo 11:30 iki 12 val. ryto
Oro Bangomis
Lietuviškos
Radio Programos
vad. J. JANUŠH, Jr.
Iš WKNB Stoties
840 kc.

Birutės Pašalp. Dr-jos Susirinkimas

Šios draugijos nariai malonėkite susirinkti penktadienio vakare, liepos 17-tą, LNC svetainėje, 12 Vernon gatvės, 7:30 val. vakare. Visi nariai ir narės malonėkite dalyvauti. Pradėsi-me rengtis prie pikniko, kurs įvyks liepos 26-tą dieną, Jurgio Babrausko paviljone. Norime būti tinkamai pasiruošę visus svečius priimti ir pavaišinti.

A. V. D.

Dėmesio !!

Lietuvių Labdarybės draugija ir Maironio Pašalpinės draugijos susirinkimas įvyks liepos 21, 1953 m., antradienio vakare. Tai bus pusmetinis susirinkimas, kuriame bus duota pusmečio veiklos apyskaita. Valdyba kviečia visus narius susirinkime dalyvauti.

Valdyba

Nauja Lietuvis Valykla

Č. Spirauskas perėmė rūbų valymo ir prosių biznį, M 326 Millbury gatvės, (buv. p. Singūdinio).

Isitikinkite tikrai sąžiningu darbu. Taisomi rūbai.

Butas.

Šešių kambarių butas, pirmas aukštas, šildomas; šiltas ir šaltas vanduo, kieto medžio grindys; vienas iš gražiųjų ir patogių butų Worcesteriui. Kreiptis: 31 Vernon gatvės, antras aukštas; pas Mrs. Kerbel Dzikiewicz.

Call **ARKUS PHARMACY**
COR. WATER AND HARRISON STREETS
FOR PROMPT COURTEOUS PRESCRIPTION SERVICE
TELEPHONE **5-8003**
Prescriptions and Drug needs Delivered FREE BY DELIVERY SERVICE

Christy's

Shoe Service

Eksperto darbas

Visas darbas garantuotas

129 Millbury gatvės

Worcester, Mass.

Visi Kviečiame ! "AMERIKOS LIETUVIO" Pikniką Ši Sekmadienį, Liepos 19-tą Dieną

Sekmadienį, liepos 19-tą dieną, Maironio Parke įvyks linksmas "Amerikos Lietuvis" piknikas. Bus įdomi programa vaikams ir jaunimui. Vaikučiams bus grožio konkursas, visi laimės dovaną. Bus muzikos, dainų, kalbų ir sportų vandenys.

Prie gražaus Quinsigamond ežero, žmonėms bus gera progą pasigėrėti vasaros džiaugsmiais, praleist laiką nuosavame parke. Kviečiam visus iš arti ir toli dalyvauti "Amerikos Lietuvis" piknike ir tuomi paremti savo spaudą.

Viešnia Iš Floridos

Ponia Julia Styles, iš Miami Floridos, šįmet, kaip ir pereiniais metais lankosi Worcesteriui. Ji dalyvavo šv. Kazimiero parapijos piknike, sekmadienį.

Išvykus iš namų, ji sustojo Washingtone, kur dalyvavo Lietuvių Šaskrydžio iškilmėse. Ji ten susitiko su savo draugais ir pažįstamais. Sakė, kad Washingtono Lietuvių Šaskrydis darė didelę įtaką tarp vyriausybės pareigūnų.

IDEAL PHARMACY

Vaistinyčios Tel. 3-4840 — Res. 7-1725
V. G. SKRINSKA, B. S. reg. pharm.
29-31 KELLEY SQ. WORCESTER, MASS.

YYTAUTAS SKRINSKA
Ideal Pharmacy vaistinės sav.
LIETUVIAI pas LIETUVIUS

SVARBUS PRANESIMAS LIETUVIAMS !

Lietuviškos Vaistinės Valandos — kur bus laikomos per vasarą, esa sekančios:—

Paprastoms dienoms:
nuo 9 ryto iki 10 valandai vak.
Sekmadieniais:

nuo 9 ryto iki 6 vakare.
Širdingai dėkojam visiems Lietuviams už parėmimą praity, ir prašom vėl visų paramos ateityje.

Su pagarba,
Vytautas Skrinska
Lietuvis Vaistininkas

BROWN'S Pork Store & Delicatessen

OUR OWN —

Tomato Sausage - Pork Pies - Potato Salad

Baked Ham - Cold Cuts

FISH & CHIPS FRIDAY

Telephone 7-1681

132 FRANKLIN STREET - Trumbull Square

STEVENS - WALDEN, INC.

WRENCHES

DIAL 3-8195

475 SHREWSBURY STREET - WORCESTER

MARY E. CARMODY'S

BEAUTY SALON

For Quality Hair Dressing and Latest Styling
Dial 5-1960 for Appointment

5 PLEASANT STREET - ROOM 403

MILLBURY

SAVINGS BANK

MILLBURY, MASS.

Deposits draw interest the first business day of each month.

105 ELM STREET

MILLBURY 717

Netrukus Patieks ---

(tąsa nuo 1-mo pusl.)

Laukta patogaus momento

Tačiau momentas kelti Kongrese tokį aštrų sovietams klausimą, kaip Pabaltijo kraštų "prisijungimo" apgaulę, administracijoje buvo laikomas nepatogiu, kol vyko derybos Korėjoje dėl paliaubų. Nenorėta duoti komunistams propagandinės medžiagos, kad Amerika vietoj taikos, siekianti vady su sovietais.

Dabar, kai ir komunistai įsitikino, jog Amerika iš tiesų nori taikintis Korėjoje ir kada už vienos kitos dienos palaubos, atrodo, bus pasirašytos, momentas svarstyti Pabaltijo okupacijos tyrinėjimą pasidarę tinkamas.

Susilaukta paramos Kongrese

Paskutinėmis dienomis ALTO Vykdamosios Tarybos nariai ir minėti jų bendradarbiai turėjo eilę naujų pasitarimų su palankiais Lietuvos reikalui kongresmanais.

Ypač stiprią paramą šiai rezolucijai teikia Kongreso nariai Carrigg, Bonin, Dr. Fenton iš Philadelphijos apygardų ir Busbey iš Chicagos, lietuvių apgyventų vietų. Prie jų prisidėjo įtakingas Kongreso narys Hughes Scott, Taisyklių komiteto narys. Jis pažadėjo komitetui pasiūlyti tuojuo įtraukti Kersteno rezoluciją į Kongreso darbotvarkę, kad ji būtų nubalsuota dar šioj sesijoje.

Pobūvis su kongresmanais

Trečiadienį ALTO Vykd. Taryba suruošė atst. Kerstenui ir

minėtiems lietuvių bičiuliams iš Kongreso vakarienio ir apsvares tolimesniu veikimo planus.

Bt šių atstovų Kongrese yra didelis skaičius lietuviams ir minimai rezolucijai palankių narių, bet dėl laiko stokos nebuvo galima su visais išsikalbėti. Artėjant sesijos pabaigai, jie yra užimti savo komitetuose ir visuotiniuose susirinkimuose. Apie Kersteno rezoluciją jie yra gerai painformuoti ne vien ALT Vykdamosios Tarybos, bet ir tūkstančių lietuvių, kurie savo laiškais ir telegramomis kreipėsi į juos, prašydami balsuoti už sudarymą komiteto Lietuvos užgrobumui nustatyti.

Tūkstančiai lietuvių laišku

ALTO Vykd. Tarybos nariai patyrė, kad Amerikos lietuvių labai organizuotai apipylė laiškais Kongreso narius dėl Kersteno rezolucijos parėmimo. Kongreso narys Hoffman iš Michigano prisipažino, kad jis buvo labai užimtas kitais darbais, bet kai susilaukė 5,000 laišku iš Amerikos lietuvių, turėjo surasti laiko susipažinti ir su šiuo svarbiu uždaviniu ne vien lietuviams, bet ir visam laisvajam pasauliui.

Prie ALTO akcijos prisidėjo latvių ir estų komitetai, nemažiau suinteresuoti, kaip ir Amerikos lietuvių, kad Kongresas sudarytų komitetą ištirti klatingą sovietų okupaciją Pabaltijo šalyse.

Be to ir kitos tautinės grupės, kaip lenkai, čekai, vengrai ir rumunai, patyrė ALTO veiklą šia kryptimi, deda iš savo pusės pastangas, kad Kersteno rezolucija būtų kiek galint greičiau palankiai nubalsuota.

WHITE'S 5 - 10 - \$1.00 Stores

WE CARRY ALL YOUR NEEDS FOR:

Vacation Luggage - Beach Trips - Sun Lotions
Picnic Supplies - Swimming Suits

Enjoy Your Shopping During The Summer in our

Air - Conditioned Store

— OPEN MONDAYS —

OPEN FRIDAYS & SATURDAYS UNTIL 9:00

— SHOP in Your Neighborhood Variety Store —

YOU HAVE BEEN WAITING FOR IT!!

NOW HERE IT IS! Beginning

SATURDAY

June 27, 1953

Buses to

NANTASKET BEACH

Buses Will Leave

SALEM SQ. TERMINAL

at 9:15 a. m.

Buses Will Return

From **NANTASKET**

at 7:00 p. m.

Now Is Your Chance For A Full Day's Outing

BUSES WILL RUN SATURDAYS, SUNDAYS, WEDNESDAYS and HOLIDAYS (also on MONDAYS starting JULY 6, 1953).

WEATHER PERMITTING

Adults—Round Trip \$2.75 Tax Inc.

Children—Round Trip \$2.00 Tax Inc.

PATRONIZE YOUR

TRANSIT SYSTEM

WORCESTER BUS COMPANY

WILFAND'S CREAMERY

Specialists of Fresh Products from the Farms

115 WATER STREET TEL. 3-1841

Try our home made Butter, salted and unsalted; Butter from Vermont Farms; Cream and Cheese.

Notice the difference trying the following creamery products:

Smoked fish, herring, Cold Cuts, Frozen Foods.

WILFAND'S recently remodelled outside and inside.

— Across from Jaffe's Hardware —

Watch Our Weekly Grocery Specials in the Window.